

Maxamatkarimov Muzaffar Abdukarim o'g'li,
O'zbekiston xalqaro islomshunoslik akademiyasi
"Din psixologiyasi va pedagogika" kafedrası stajyor o'qituvchisi
e-mail: muzaffar26061991@gmail.com

ZAMONAVIY TADQIQOTLARDA OILADA MILLIY-MA'NAVIY VA ZAMONAVIY QADRIYATLAR SHAKLLANISHINING SOTSIOPSIXOLOGIK TENDENSIYALARI

<https://doi.org/10.65185/mojgo.vi.453>

Annotatsiya. Ushbu maqolada milliy-ma'naviy hamda zamonaviy qadriyatlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik va ularning jamiyat taraqqiyotidagi o'rni tahlil qilinadi. Milliy an'analar, urf-odatlar, ma'naviy meros va milliy o'zlikni saqlagan holda globallashuv jarayonida shakllanayotgan zamonaviy qadriyatlar bilan uyg'unlashuv tendensiyalari yoritiladi. Shuningdek, jahon miqyosida olib borilgan tadqiqotlar natijalari bir necha davlatlar misolida yoritiladi.

Tayanch so'zlar: milliy-ma'naviy qadriyatlar, zamonaviy qadriyatlar, ijtimoiy erkinlik, diniy-ma'rifiy munosabat, jamiyat.

Annotation. This article analyzes the interrelationship between national-spiritual and modern values and their role in the development of society. The trends of harmonization with modern values, formed in the process of globalization, while preserving national traditions, customs, spiritual heritage, and national identity, are highlighted. Also, the results of research conducted on a global scale are highlighted on the example of several countries.

Keywords: national-spiritual values, modern values, social freedom, religious-educational relations, society.

Аннотация. В данной статье анализируется взаимосвязь между национально-духовными и современными ценностями и их роль в развитии общества. Освещаются тенденции гармонизации с современными ценностями, формирующимися в процессе глобализации, при сохранении национальных традиций, обычаев, духовного наследия и национальной идентичности. Также результаты исследований, проведенных в мировом масштабе, освещаются на примере нескольких стран.

Ключевые слова: национально-духовные ценности, современные ценности, социальная свобода, религиозно-просветительские отношения, общество.

Kirish. Oila inson voyaga yetadigan, rivojlanadigan, o'zligini anglaydigan, jamiyatning faol a'zosi bo'lish uchun zarur ko'nikmalarga ega bo'ladigan ijtimoiy makon. Insoniyat taraqqiyotining barcha bosqichlarida oila hamda uning fundamental asoslari jamiyat

taraqqiyoti va shaxs kamolotida muhim ahamiyat kasb etib kelgan. Oila, eng avvalo, tarbiya maskani, ilk ijtimoiylashuv jarayonlari kechadigan muhitdir.

Bugungi kunda yosh avlodning munosib tarbiyasi har qachongidan ham muhim ahamiyat kasb etayotganini inobatga olib, Prezidentimiz

Sh.M. Mirziyoyev “Yoshlarning mustaqil fikrlaydigan, yuksak intellektual va ma’naviy salohiyatga ega bo‘lib, dunyo miqyosida o‘z tengdoshlariga hech qaysi sohada bo‘sh kelmaydigan insonlar bo‘lib kamol topishi, baxtli bo‘lishi uchun davlatimiz va jamiyatimizning bor kuch va imkoniyatlarini safarbar etamiz”¹, deb ta’kidlagani oila muhitida barkamol avlodni tarbiyalashda dasturulamal bo‘lib xizmat qilmoqda.

Oila insoniyat taraqqiyotining nodir namunasi, muhim va muqaddas ijtimoiy institutidir. Sharq sivilizatsiyasida oila asrlar davomida yosh avlod tarbiyasida, komil insonni voyaga yetkazishda muqaddas maskan bo‘lib kelgan va bundan keyin ham shunday bo‘lib qoladi. Insonning ma’naviyati, dunyoqarashi, tafakkuri, e’tiqodi, iymon-e’tiqodi, avvalo, oilada shakllanadi.

Yuksak ma’naviyat, insoniy fazilatlar, vatanparvarlik, uning baxt-saodati uchun mas’ullik, turli buzg‘unchi g‘oyalarga, yomon xulq-atvorga nafrat ruhida tarbiyalash, avvalo, jamiyatning kichik bo‘g‘ini – oilada shakllanadi.

O‘zbek oilalarining barkamol avlodni tarbiyalashdagi o‘rni benihoya katta. Bu yerda asrlar davomida shakllanib kelgan milliy an’analar, ota-onalar va bolalarning o‘zaro hamkorligi va hurmati, qarindoshlarning bir-biriga yordam qo‘lini cho‘zishga tayyorligi, oilaviy tozalik, pokiza turmush talablarining saqlanishi kabi urf-odatlar o‘zib kelayotgan yosh avlod ma’naviyati, axloqi uchun asosga aylanadi.

Bu asoslarda asrlar davomida shakllangan milliy qadriyatlar bilan birga turmush tarzimizga singib ketgan diniy qadriyatlar ham muhim o‘rin tutadi. Xalqimiz madaniy-maishiy hayotining asosiy tushuncha va qoidalari, urf-odatlar, marosim va an’analar qo‘rg‘ondek saqlanib, avloddan avlodga o‘tib kelmoqda. Oilada bolalarni ma’naviy-axloqiy tarbiyalashda milliy tarbiyadan foydalanish milliy tarbiya tizimida qadimdan mavjud bo‘lib, turli davrlarda o‘ziga xos ko‘rinish va mazmunga ega bo‘lgan. Milliy tarbiya o‘zining xilma-xilligi bilan qadriyat yo‘nalishlariga bog‘liq bo‘lib, uning bolalar dunyoqarashi va ruhiyatiga ta’siri, muayyan ko‘nikmalarni shakllantirishi murakkab jarayondir.

Mazkur maqolada zamonaviy tadqiqotlar asosida oilaning sotsial institut sifatida milliy va zamonaviy qadriyatlar transmissiyasidagi

¹ O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining mamlakatimiz yoshlariga bayram tabrigi. 2018-yil 30-iyun // <https://www.president.uz/uz/1876>

ahamiyati, turli mamlakatlar misolida milliy va zamonaviy qadriyatlarining shakllanish hamda rivojlanish jarayonlari to‘g‘risida tahlillar olib borish maqsad qilingan. Ilm-fan jadal rivojlanayotgan bir davrda yuksak ma’naviyatli insonlarni tarbiyalash jamiyatimiz oldida turgan dolzarb vazifalardan biri bo‘lib qolmoqda. Oila insonning ma’naviy shaxs sifatida shakllanishiga asos bo‘ladi. Jamiyat rivojlanib, ijtimoiy taraqqiyotda ma’naviy omillarning o‘rni va ahamiyati oshib borgan sari oiladagi tarbiyaga e’tibor ham ortib boradi. Bu e’tibor, eng avvalo, ta’lim va tarbiyaning uzluksizligi, ularning shaxs kamolotidagi ahamiyati bilan belgilanadi. Inson shaxsining shakllanishi oiladan boshlanadi. Bolaning barcha shaxsiy sifat va xususiyatlari, ijtimoiy ko‘nikma va odatlari, xulq-atvori, xulq-atvor ongi, ijtimoiy muhitga munosabati va javob reaksiyalari, e’tiqodi va qarashlari oila sharoitida shakllanib, rivojlanadi. Oilaviy munosabatlarda insonning rivojlanish shart-sharoitlari, shaxsning rivojlanish imkoniyatlarini izchil o‘rganmasdan turib, uning xususiyatlari, bu xususiyatlarni yuzaga keltiruvchi omillar haqida fikr yuritish mumkin emas.

Maqsad va uni asoslash. Milliy-ma’naviy qadriyatlarining paydo bo‘lish va rivojlanishi, avvalo, oila muhiti, oila va nikoh munosabatlarini paydo bo‘lishi tarixi bilan bog‘lanadi. Shuningdek, oilaning vujudga kelishi va rivojlanishi ham ma’lum ijtimoiy muhitni taqozo etgan. Faqat er-xotin va bolalardan iborat kichik oilani shakllantirish uchun mulkiy ajralish va meros munosabatlari yetarli bo‘lmasligi mumkin. Bizningcha, bu borada qandaydir insonparvarlik tamoyillari, inson tafakkuri bilan bog‘liq bo‘lgan oilaga intilishning o‘ziga xos jarayoni ishlagan. Oilaning shakllanish jarayoni qabilalar tomonidan muayyan munosabatlarda o‘rnatilgan shahvoniy istaklar, urug‘chilik tuzumi qoidalari va tabularni qondirishdangina boshlanishi mumkin emas. Chunki ibtidoiy urug‘chilik va qabilachilik davrlarida ham bu guruhlarning boshliqlaridan jamoadoshlarini ushlab turuvchi jismoniy kuch yoki hokimiyatdan tashqari oilaviy munosabatlar ham talab qilingan. Bu esa insoniyat tarixida oilaning paydo bo‘lish bosqichlari hayvonlar turmush tarzi va juft bo‘lib yashash qonuniyatlaridan tubdan farq qilgan, degan xulosaga kelish imkonini beradi.

Xo‘sh bugungi kunda oilalarda milliy-ma’naviy va zamonaviy qadriyatlarining rivojlanish ko‘rsatkichlari qanday?

Zamonaviy tadqiqotlardan olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, oilada zamonaviy qadriyatlar tizimi shakllanib bormoqda. Yosh avlodning aksariyati o'zining individual qarash va qadriyatlariga ega bo'lib, an'anaviy mazmundagi qarashlar, milliy-ma'naviy qadriyatlar tizimiga bo'lgan munosabat birmuncha pasaygan. Lekin bu milliy-ma'naviy qadriyatlar o'z o'rnini yo'qotgan deb xulosa keltirishga asos bo'lmaydi.

Oila ijtimoiy institut sifatida shaxslararo munosabatlarda, avvalo, shaxsning o'ziga bo'lgan munosabat ko'rsatkichlari, so'ng atrofda qilargacha bo'lgan baholash mezonlari hamda o'zaro taqqoslash va farqlash ko'rsatkichlariga ega bo'lishini ko'rsatsa, oilada er-xotin munosabatlaridagi ijtimoiy-iqtisodiy, ma'naviy-ma'rifiy jihatlarni aks ettiruvchi omil sanaladi.

Bu omillar turli mintaqa va davlatlarda turlicha kuzatiladi. Bu jamiyatning moddiy va ma'naviy yetukligi bilan birga, davlat siyosati va boshqaruvi shakllari, jamiyatning tarixiy ildizlari va albatta savodxonlik darajasining o'sib borishi bilan xarakterlanadi. Shu o'rinda umuminsoniy qadriyatlarga ham to'xtalib o'tish lozim. Umuminsoniy qadriyatlar – jahon xalqlari uchun ijobiy ahamiyat kasb etuvchi insoniyatning umumiy manfaatlariga mos keluvchi moddiy va madaniy hamda mezonlar majmuasi maqsad va intilishlarini o'zida ifoda etadi².

Ilmiy muammoning tavsifi va yechimi.

Tarbiya mexanizmlarini qo'llash samaradorligini baholashda shaxsning oila muhitidagi hayotiy statusi, o'z oilasiga bo'lgan munosabati va mas'uliyati, oilaning barqarorligiga hissa qo'sha olish imkoniyatlarini ko'rib chiqish lozim bo'ladi. Bu ko'chuvchan mexanizm bo'lib, avloddan avlodga o'tish imkoniyatiga ega hisoblanadi.

Xalqaro tadqiqot va izlanishlar oila va jamiyatda milliy-ma'naviy hamda zamonaviy qadriyatlarining o'zgarish tendensiyalarini kuzatish va asoslangan xulosalar chiqarishga yordam beradi.

1. Indoneziya. Tez rivojlanayotgan mamlakatlardan biri sifatida, bu yerda zamonaviy qadriyatlarining yuqori o'sishi kuzatilishi tabiiy edi. Shunga qaramay, an'anaviylik ustunligi yuqori bo'lib qolmoqda. Bunda mamlakatning o'ziga xos milliy qadriyatlar tizimi shakllanganligi hamda oila institutining barqaror an'analari mavjudligi sababli, 61 foiz respondent fikricha oila qadriyatlari

² Temirova N.E. Qadriyatlar va yoshlar kamoloti. – Toshkent, Falsafa va huquq instituti. 2008. – B. 26.

so'nggi 20 yilda kuchaygan³. Dinga bo'lgan munosabat ham yuqori bo'lib, Pew ma'lumotida “Din jamiyat uchun umumiy qadriyat” deb javob berganlar 91 foiz atrofida ekani ko'rsatilgan⁴. Zamonaviylikka intilish ayni vaqtda o'smoqda, ammo an'anaviylik hali ustun.

2. Hindiston. Mazkur mamlakatda “Oila hayotda muhim o'rin egallaydi” deb hisoblovchilarning yuqori o'sish tendensiyasi mavjud. Dinga munosabat va diniy qadriyatlar taxminan 69 foiz ishtirokchi tomonidan yuqori baholangan⁵. Zamonaviylikka intilish sohasida yoshlarda individuallik va bilim muhim ahamiyatga ega ekani ko'rinadi. An'ana va zamonaviylik o'rtasida hind jamiyatiga xos integratsiya jarayoni kuzatilmoqda. Ta'kidlash kerakki, yuqori iqtisodiy o'sish va globallashtirish jarayonlarida qadriyatlarining ahamiyat darajasi o'zgarishi sodir bo'lsa ham jamiyat qabul qilgan qonun-qoidalarining asosida o'zgarishlar sekin ro'y beradi.

3. Saudiya Arabistoni. Aniq ko'rsatkich berilmagan bo'lsa-da, arab va islomiy jamiyatlarda oila universal qadriyat deb qaralishi sir emas. Diniy-ma'rifiy qadriyatlarga bo'lgan munosabat yuqori bo'lib, Pew ma'lumotiga ko'ra, 92 foiz ishtirokchi “Din ijtimoiy qadriyatning asosi” degan fikrni bildiradi⁶. Zamonaviylik davlat tomonidan belgilangan va barqarorligi kafolatlangan o'ziga xos tizimi orqali nisbatan cheklangan bo'lsa-da, butunlay qarshilik yoki jamiyat senzurasini mavjud emas. Jamiyat an'anaviy qadriyatlarni saqlash va muhofaza qilish funksiyasini bajarmoqda. Milliy-ma'naviy qadriyatlar ustunligi sababli, oilaviy tarbiya mexanizmi barqaror rivojlangan.

4. Avstraliya. Rivojlangan mamlakatlar toifasiga kiruvchi davlatlar o'z jamiyatlarida individuallikni rag'batlantirib, zamonaviy qadriyatlarni

³ Wayne R., Baker E. Amerika sotsiologlar assotsiatsiyasi nashri. Modernization, cultural change, and the persistence of traditional values // <https://www.louischauvel.org/inglehartbaker.pdf>

⁴ How people around the world view family ties in their countries. Pew research sayti. <https://www.pewresearch.org/global/2019/04/22/how-people-around-the-world-view-family-ties-in-their-countries>

⁵ How people around the world view family ties in their countries. Pew research sayti. <https://www.pewresearch.org/global/2019/04/22/how-people-around-the-world-view-family-ties-in-their-countries>

⁶ How people around the world view family ties in their countries. Pew research sayti // <https://www.pewresearch.org/global/2019/04/22/how-people-around-the-world-view-family-ties-in-their-countries>

rivojlantirishga intilishlari bilan xarakterlanadi. Mamlakatda oila hayotda juda muhim deb qaraydiganlar 80 foizdan yuqori. Dinga bog'liq qadriyatlarga bo'lgan munosabat pasayayotganini ko'rish mumkin. Bu ko'rsatkich 1993-yilda taxminan 48 foiz bo'lgan bo'lsa, 2022-yilda 29 foizga tushgan⁷. Zamonaviylik sifatida individuallik, erkinlik, jamiyatda faol ishtirok etish muhim hisoblanadi. Jamiyat hayotida milliy-ma'naviy qadriyatlarga bo'lgan munosabat avvalgi davrga nisbatan pasaygan, ammo oila muhim bo'lib qolmoqda.

5. AQSh. "Oilaning jamiyat hayotidagi o'rnini hayotda juda muhim" degan fikrdagi ishtirokchilar ko'pchilikni tashkil etadi. Diniy-ma'rifiy qadriyatlarga munosabat 1993-yildagi 79 foizdan 2022-yilda 61 foizga pasaygan. Zamonaviylik katta ahamiyatga ega bo'lib, individual huquqlar, tenglik, erkinlik, oila, qadriyatlar va zamonaviylik o'rtasida muvozanat va integratsiyani izlash jarayoni kuzatiladi⁸.

6. Yaponiya. WVS (World Values Survey) ma'lumotiga ko'ra, Yaponiyada oilaning jamiyatdagi o'rnini "juda muhim" deb javob berganlar 91,2 foizni tashkil etadi⁹. Dinga qadriyat sifatidagi munosabat pastroq baholanadi. An'anaviy milliy madaniyat kuchli, lekin diniy yo'nalishdan uzoqda. Zamonaviylikda qadriyat sifatida avtomatlashuv, individuallik, global madaniyat ta'siri kuchli. Milliy-ma'naviy qadriyatlar urf-odatlar orqali yaxshi saqlanmoqda, ammo zamonaviylik ta'siri kuchayib bormoqda¹⁰.

7. Braziliya. Braziliyada jamiyatda oila qadriyat sifatida kuchli ahamiyatga ega deb hisoblanadi. Dinning qadriyat sifatida 67 foiz ishtirokchi uchun muhimligi bildirilgan¹¹. Zamonaviy qadriyatlar

⁷ Simon van Teutem. Ingliz tilida so'zlashuvchi ba'zi mamlakatlarda dinning ahamiyatining tahliliy ko'rsatkichi (1993-2022-yillar). Taqqiqot natijalari: <https://ourworldindata.org/data-insights/religion-has-become-less-important-in-some-english-speaking-countries>

⁸ Oila qadriyatlarining bir-biridan farqli jihatlari. Ilmiy tadqiqot natijalari: <https://news.gallup.com/poll/4315/family-values-differ-sharply-around-world.aspx>

⁹ Oilaning hayotdagi ahamiyati bo'yicha Xitoy, Yaponiya va Koreyaning qiyosiy tahlili. Taqqiqot natijalari: <https://globsoc2022.blogspot.com/2022/10/world-values-survey-activity-comparing.html>

¹⁰ Jahon qadriyatlar tadqiqotining 2025-yilgi hisobot ma'ruzasi // <https://www.worldvaluessurvey.org/wvs.jsp>

¹¹ Oila qadriyatlarining bir-biridan farqli jihatlari. Ilmiy tadqiqot natijalari: <https://news.gallup.com/poll/4315/family-values-differ-sharply-around-world.aspx>

yo'nalishida, ayniqsa, gender tenglik, birlashgan jamiyat, ta'lim imkoniyatlariga ega bo'lishga intilish ortib bormoqda. Milliy-ma'naviy qadriyatlar sifatida oilaviy mexanizmlar bilan zamonaviy omillar birlashmoqda.

8. Rossiya. WVS ma'lumotlariga ko'ra, oila va urf-odatlar hali ham muhim qadriyatlar hisoblanadi. Diniy-ma'rifiy qadriyatlarni yuqori baholash taxminan 59 foiz deb hisoblanadi¹². Zamonaviylik sifatida jadal globallashuvga intilish yoshlarda individuallikka intilish, professional va ta'limda rivojlanish ta'sirida kuchayib bormoqda. Milliy-ma'naviy qadriyatlar saqlanmoqda, zamonaviy omillar bilan integratsiya jarayoni kuzatilmoqda.

9. Kanada. Mamlakatda din va an'analarga bog'langan qadriyatlar pasayib borayotganini ko'rish mumkin. Dinga qadriyat sifatida qarash 50 foizdan kamaygan¹³ (1990-2000-yillar). Zamonaviy qadriyatlardan liberallik, multikulturalizm, ijtimoiy tenglikka intilish kuchli bo'lib, milliy-ma'naviy qadriyatlardan ko'ra zamonaviy qadriyatlar ustun bo'lmoqda. Lekin bu oilaning jamiyat hayotidagi rolini muhim deb hisoblash, qadriyatlar tizimida sotsial institut sifatidagi ahamiyatini pasaytirmaydi.

Yakuniy qism. Tadqiqotlar natijasida olingan statistik ma'lumotlar quyidagi tamoyillar to'g'risida xulosa berishga asos bo'ladi:

Oilada milliy-ma'naviy va zamonaviy qadriyatlarining rivojlanish tendensiyalari turli mamlakatlarda turlicha kechadi. Bu jamiyatda oila institutining o'rnini va ahamiyatini belgilovchi omillarning turlicha ekani bilan ta'riflanadi. Mazkur omillar oilaning hayotdagi ahamiyatini anglash, turmush tarzining din va diniy an'analarga bog'liqlik darajasi, zamonaviylikka intilish kuchi va integratsiya jarayonlari sifatiga bog'liq.

Barcha davlatlarda "Oila hayotda juda muhim" deb javob berganlar soni juda yuqori bo'lgan. Our World in Data tahlilida bu ko'rsatkich 80 foizdan yuqori bo'lgan mamlakatlar soni juda ko'p deb keltirilgan¹⁴. Bu holat oila institutining global

¹² Jahon qadriyatlar tadqiqotining 2025-yilgi hisobot ma'ruzasi // <https://www.worldvaluessurvey.org/wvs.jsp>

¹³ Wayne R., Baker E. Amerika sotsiologlar assotsatsiyasi (ACA) nashri. Modernization, cultural change, and the persistence of traditional values // <https://www.louischauvel.org/inglehartbaker.pdf>

¹⁴ Simon van Teutem. Ingliz tilida so'zlashuvchi ba'zi mamlakatlarda dinning ahamiyatini tahliliy ko'rsatkichi (1993-2022-yillar). Taqqiqot natijalari: <https://ourworldindata.org/data-insights/religion-has-become-less-important-in-some-english-speaking-countries>

madaniyatda ham mustahkam qolayotganini ko'rsatadi. Milliy-ma'naviy qadriyatlar oilaviy mexanizmlar orqali uzatiladi.

Din va diniy an'analar bog'liqlik. An'anaviy jamiyatlarda (Indoneziya, Hindiston, Saudiya) dinga bag'ishlanganlik juda yuqori. Rivojlangan va sekulyarlashgan jamiyatlarda (Avstraliya, Kanada) bu ko'rsatkich pastroq. Bu moddiy va madaniy sharoitlarga, ta'lim darajasi va globallashuv chegaralariga bog'liq.

Zamonaviylikka intilish (individuallik, tenglik, erkinlik) rivojlangan jamiyatlarda nisbatan tezroq o'smoqda (AQSh, Kanada, Yaponiya). An'anaviy va madaniy qadriyatlarga ega jamiyatlarda esa integratsiya jarayoni kuzatiladi (Rossiya, Braziliya). Zamonaviylik milliy-ma'naviy qadriyatlarni yo'qotish emas, ularni yangi tarzida qayta shakllantirish imkoniyati sanaladi.

Milliy va zamonaviy qadriyatlarning o'zaro bog'liqligi muhim. An'anaviy qadriyatlar to'liq rad qilmaslik, zamonaviylikni indikator sifatida qo'llash – oilada qadriyatlarni muvozanatlashtirishning asosi.

Shuningdek, dinga bo'lgan munosabat ko'p hollarda milliy-ma'naviy qadriyatlarga bog'liq. Jumladan, oilada urf-odat, ota-ona hurmati, mehruhahabbat kabi an'analar dinga, madaniyatga, jamiyatga bog'liq bo'ladi. Yuqori daromadli, rivojlangan mamlakatlarda dinga nisbatan munosabat pasayishi kuzatilmoqda (Avstraliya, Kanada). Bu o'zi bilan milliy-ma'naviy qadriyatlarning

shakllanishida yangi talablarni, zamonaviy qadriyatlarning rolini ko'rsatadi. O'rta yoki past rivojlangan mamlakatlarda dinga va an'analar munosabat yuqori. Bu oilada milliy ma'naviy qadriyatlar mustahkamligini ko'rsatadi (Indoneziya, Saudiya Arabistoni). Zamonaviy qadriyatlar: individuallik, erkinlik, tenglik, jamiyatda faol ishtirokka intilish mintaqalar bo'yicha farqlanadi hamda bir mamlakatda an'anaviy va zamonaviy qadriyatlar o'rtasida muvozanatga yaqinlashish jarayoni kuzatiladi.

Oiladagi qadriyatlarning shakllanishi juda ko'p omillarga bog'liq va bu jarayon jamiyatdagi umumiy o'zgarishlar, axborot muhiti, tarbiya uslubi, madaniy an'analar hamda shaxsiy munosabatlar bilan bog'liq. Zamonaviy yoshlar milliy qadriyatlarga nisbatan hurmat bilan munosabatda bo'lsa-da, ular bu qadriyatlarni o'z faoliyatlariga, hayot tarziga zamonaviy usullarda tatbiq etishni xohlashadi. Qadriyatlar o'rtasidagi muvozanat va integratsiyaning amalga oshishi – bugungi kunda eng dolzarb vazifalardan biri. Aynan integratsiya qobiliyati yuqori bo'lgan oilalarda barqarorlik, ruhiy sog'lomlik va ijtimoiy mas'uliyat yuqori bo'ladi. Raqamli texnologiyalar va ijtimoiy media oiladagi qadriyatlar tizimiga sezilarli ta'sir qilmoqda. Ilmiy tahlillar shuni ko'rsatmoqdaki, oilaviy muhitdagi muloqot, o'zaro hurmat va qo'llab-quvvatlash orqali jamiyatda barqaror, mas'uliyatli va milliy qadriyatlarga sodiq shaxslarni tarbiyalash mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining mamlakatimiz yoshlariga bayram tabrigi. 2018-yil 30-iyun // <https://www.president.uz/uz/1876>
2. Temirova N.E. Qadriyatlar va yoshlar kamoloti. – Toshkent, Falsafa va huquq instituti. 2008. – B. 26.
3. Wayne R., Baker E. Amerika sotsiologlar assosatsiyasi nashri. Modernization, cultural change, and the persistence of traditional values // <https://www.louischauvel.org/inglehartbaker.pdf>
4. How people around the world view family ties in their countries. Pew research sayti // <https://www.pewresearch.org/global/2019/04/22/how-people-around-the-world-view-family-ties-in-their-countries>
5. Simon van Teutem. Ingliz tilida so'zlashuvchi ba'zi mamlakatlarda dinning ahamiyatining tahlilii ko'rsatkichi (1993-2022-yillar). Taqdiqot natijalari: <https://ourworldindata.org/data-insights/religion-has-become-less-important-in-some-english-speaking-countries>
6. Oila qadriyatlarining bir-biridan farqli jihatlari. Ilmiy tadqiqot natijalari: <https://news.gallup.com/poll/4315/family-values-differ-sharply-around-world.aspx>
7. Oilaning hayotdagi ahamiyati bo'yicha Xitoy, Yaponiya va Koreyaning qiyosiy tahlili. Tadqiqot natijalari: <https://globsoc2022.blogspot.com/2022/10/world-values-survey-activity-comparing.html>
8. Jahon qadriyatlar tadqiqotining 2025-yilgi hisobot ma'ruzasi // <https://www.worldvaluessurvey.org/wvs.jsp>